

УКРАЇНСЬКИЙ
ВІЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВИЙ ЗБІРНИК

УКРАЇНСЬКОГО
ВІЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

ТОМ
26
МЮНХЕН
2025

Серія: *Наукові збірники. Том 26*

Науковий збірник Українського Вільного Університету. — Мюнхен, 2025. — Т. 26. — 294 с.

Збірник присвячено 80-річчю діяльності Українського Вільного Університету в Німеччині, зокрема історії його інституційного розвитку та наукової присутності в європейському академічному просторі. У черговому томі вміщено наукові статті, що висвітлюють актуальні проблеми правознавства, економіки та управління, політології й історії, глобальної та національної безпеки, психології й педагогіки, мистецтвознавства та культурології.

У збірнику порушуються питання міжнародного права й відповідальності за воєнні злочини, управління персоналом і цінностями в організаціях, українсько-німецьких відносин у міжвоєнний період, проблем автономії Криму в європейському контексті, гібридних загроз і кібербезпеки, а також життєстійкості особистості та методології історико-педагогічних досліджень. Значну увагу приділено темам української наукової еміграції, культурної спадщини та мистецьких процесів ХХ–ХХІ століть.

Головна редакторка

Лариса Дідковська — кандидат психологічних наук, професор, ректор, Український Вільний Університет, Мюнхен, Німеччина; Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, Україна

Заступник головного редактора

Віталій Андрейчук — кандидат наук з державного управління, Український Вільний Університет, Мюнхен, Німеччина

Редакційна колегія

Мирослава Антонович — доктор юридичних наук, доктор права габілітований, професор, декан, Український Вільний Університет, Мюнхен, Німеччина; Національний університет «Кієво-Могилянська академія», Київ, Україна

Лілія Бондаренко — доктор політичної економії, Український Вільний Університет, Мюнхен, Німеччина

Тамара Гундорова — доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, декан, Український Вільний Університет, Мюнхен, Німеччина; Інститут літератури ім. Т. Шевченка НАН України, Київ, Україна

Світлана Когут — доктор педагогічних наук, професор, декан, Український Вільний Університет, Мюнхен, Німеччина; Український Католицький Університет, Львів, Україна

Роман Тютенко — доктор історії (PhD), Український Вільний Університет, Мюнхен, Німеччина

UKRAINISCHE
FREIE
UNIVERSITÄT

WISSENSCHAFTLICHES SAMMELWERK

DER
UKRAINISCHEN
FREIEN
UNIVERSITÄT

BAND
26
MÜNCHEN
2025

Reihe: *Wissenschaftliches Sammelwerke. Band 26*

Wissenschaftliches Sammelwerk der Ukrainischen Freien Universität. — München, 2025. — Bd. 26. — 294 S.

Der Sammelband ist dem 80-jährigen Bestehen der Ukrainischen Freien Universität in Deutschland gewidmet, insbesondere der Geschichte ihrer institutionellen Entwicklung sowie ihrer wissenschaftlichen Präsenz im europäischen akademischen Raum. Der vorliegende Band enthält wissenschaftliche Beiträge zu aktuellen Fragestellungen der Rechtswissenschaft, der Wirtschaft und des Managements, der Politikwissenschaft und Geschichte, der globalen und nationalen Sicherheit, der Psychologie und Pädagogik sowie der Kunst- und Kulturwissenschaften.

Behandelt werden Fragen des Völkerrechts und der Verantwortung für Kriegsverbrechen, des Personal- und Wertemanagements in Organisationen, der ukrainisch-deutschen Beziehungen in der Zwischenkriegszeit, der Autonomieproblematik der Krim im europäischen Kontext, hybrider Bedrohungen und der Cybersicherheit sowie der Resilienz der Persönlichkeit und der Methodologie historisch-pädagogischer Forschung. Ein besonderer Schwerpunkt liegt auf der ukrainischen wissenschaftlichen Emigration, dem kulturellen Erbe und künstlerischen Prozessen des 20. und 21. Jahrhunderts.

Chefredakteurin

Larysa Didkovska — Kandidatin der Psychologischen Wissenschaften, Professorin, Rektorin, Ukrainische Freie Universität, München, Deutschland; Nationale Iwan-Franko-Universität Lwiw, Lwiw, Ukraine

Stellvertretender Chefredakteur

Vitalii Andreichuk — Kandidat der Wissenschaften im öffentlichen Verwaltungswesen, Ukrainische Freie Universität, München, Deutschland

Redaktionskollegium

Myroslava Antonovych — Doktorin der Rechte und Doktorin habil. der Rechtswissenschaften, Professorin, Dekanin, Ukrainische Freie Universität, München, Deutschland; Nationale Universität «Kyjiw-Mohyla Akademie», Kyjiw, Ukraine

Liliia Bondarenko — Dr. oec. pol. (Doctor oeconomiae politicarum), Wirtschafts- und Verwaltungswissenschaften, Ukrainische Freie Universität, München, Deutschland

Tamara Hundorova — Doktorin der Philologie, Professorin, Dekanin, Ukrainische Freie Universität, München, Deutschland; Korrespondierendes Mitglied der Nationalen Akademie der Wissenschaften der Ukraine, Institut für Literatur, Kyjiw, Ukraine

Svitlana Kohut — Doktorin der Pädagogik, Professorin, Dekanin, Ukrainische Freie Universität, München, Deutschland; Ukrainische Katholische Universität, Lwiw, Ukraine

Roman Tiutenko — PhD in Geschichtswissenschaften, Ukrainische Freie Universität, München, Deutschland

UKRAINIAN
FREE
UNIVERSITY

SCIENTIFIC COLLECTION

OF THE
UKRAINIAN
FREE
UNIVERSITY

VOLUME
26
MUNICH
2025

ISBN 978-3-928687-90-4

Series: *Scientific Collections. Volume 26*

Scientific collection of the Ukrainian Free University. — Munich, 2025. — Vol. 26. — 294 p.

This volume is dedicated to the 80th anniversary of the Ukrainian Free University in Germany, with particular emphasis on the history of its institutional development and its scholarly presence within the European academic space. The current issue contains academic articles addressing topical issues in law, economics and management, political science and history, global and national security, psychology and pedagogy, as well as art history and cultural studies.

The contributions explore questions of international law and accountability for war crimes, human resources and values-based management in organizations, Ukrainian–German relations in the interwar period, the issue of Crimea’s autonomy in a European context, hybrid threats and cybersecurity, as well as personal resilience and the methodology of historical and pedagogical research. Particular attention is given to Ukrainian academic emigration, cultural heritage, and artistic processes of the twentieth and twenty-first centuries.

Editor-in-Chief

Larysa Didkovska — Candidate of Sciences in Psychology, Professor, Rector, Ukrainian Free University, Munich, Germany; Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine

Deputy Editor-in-Chief

Vitalii Andreichuk — Candidate of Sciences in Public Administration, Ukrainian Free University, Munich, Germany

Editorial Board

Myroslava Antonovych — Doctor of Legal Sciences and Doctor of Laws habilitated, Professor, Dean, Ukrainian Free University, Munich, Germany; National University of Kyiv-Mohyla Academy, Kyiv, Ukraine

Liliia Bondarenko — Doctor of Political Economy, Ukrainian Free University, Munich, Germany

Tamara Hundorova — Doctor of Philological Sciences, Professor, Dean, Ukrainian Free University, Munich, Germany; Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of Literature, Kyiv, Ukraine

Svitlana Kohut — Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Dean, Ukrainian Free University, Munich, Germany; Ukrainian Catholic University, Lviv, Ukraine

Roman Tiutenko — PhD in History, Ukrainian Free University, Munich, Germany

**80-РІЧЧЯ
ДІЯЛЬНОСТІ УВУ
В НІМЕЧЧИНІ**

**80th ANNIVERSARY
OF UFU IN GERMANY**

ПРОМОВА

проф. д-р. Лариси Дідковської,
Ректорки Українського Вільного Університету
з нагоди 80-річчя діяльності УВУ в Мюнхені.

Сьогодні, перебуваючи у цих стінах Старої Ратуші, у серці нашого міста-господаря Мюнхена, ми відзначаємо не просто ювілей. Ми вшановуємо 80 років незламності духу, інтелектуальної свободи та віри в Україну, якій не змогли завадити жодні кордони чи режими.

Вісім десятиліть тому, восени 1945 року, після важкого шляху з Праги та випробувань війни, Український Вільний Університет знайшов прихисток і новий початок саме тут, у Баварії. Ми щиро вдячні за це Міністерству освіти і культури Баварії, Мерії міста Мюнхен, Державній канцелярії міністра-президента та йому особисто. А також за підтримку УВУ українській греко-католицькій церкві в особі Блаженного Патріарха Йосипа Сліпого та римо-католицькій церкві в особі кардинала Фаульхабера, його Святості Папі Римському Бенедикту XVI та королівській родині Віттельсбахів, які в різні часи надавали гуманітарну та матеріальну підтримку на потреби УВУ. А в часи російсько-української війни ми особливо відчули всебічну допомогу в наданні приміщень для університету від компанії MEAG/Munich RE та Вищої школи філософії, представник якої присутній на нашому ювілеї — проф., др. Патрік Цоль.

Ми завжди пам'ятаємо, що становлення університету в Мюнхені стало можливим завдяки дозволу військової адміністрації Сполучених Штатів Америки в окупаційній зоні. Ми висловлюємо глибоку вдячність Америці за цю життєво важливу підтримку в перші, найскладніші роки, а також за її сприяння розвитку вільної української науки.

Це було відродження надії для тисяч українців, які опинилися на роздоріжжі. Для них УВУ став рятівним островом знань, де вони могли відновити свою гідність, отримати освіту та підготуватися до нового життя в діаспорі.

Ми пам'ятаємо і вклоняємося тим поколінням, які, попри відсутність власної держави та перебування у вигнанні, продовжували плекати українську науку, культуру та мову. Вони зробили УВУ маяком вільної думки, що світив у найтемніші часи. Ця місія «університету в екзилі» сформувала нашу унікальну ідентичність і стала основою для нашої роботи й сьогодні. Пропоную хвилиною мовчання віддати шану світлої пам'яті членам нашої професорської колегії, які відійшли у вічність за минулий рік: колишньому ректору УВУ професору Леоніду Рудницькому, професору Радославу Жуку, та професорці Любі Жук. Їхній внесок у розвиток УВУ та української науки є неоцінним. Світла їм пам'ять.

80-річний шлях УВУ в Мюнхені — це історія не лише ідей, а й видатних особистостей, чия праця забезпечувала незламність Університету.

Насамперед гідні, талановиті та віддані українській ідентичності понад тисячу студентів університету, які випустилися за цей час, чисельна професорсько-викладацька колегія, ректори: професор Іван Мірчук, професор Юрій Панейко, професор Володимир Янів, професор Іван Мигул, присутня в залі професорка Марія Пришляк та інші. Декани: професорка Наталія Полонська-Василенко, професор Дмитро Дорошенко, присутня в залі професорка Мирослава Антонович та багато інших викладачів, членів Сенату УВУ.

Зі словами особливої подяки ми звертаємося до присутньої тут моєї попередниці, проф., д-р Марії Пришляк, яка обіймала посаду ректорки Українського Вільного Університету протягом 9 років, з 2016 по 2024 рік. Під її мудрим і далекоглядним керівництвом УВУ не просто зберіг свою місію, а сформував своє сучасне обличчя як важливого академічного та культурного центру. Пані ректор Пришляк сформувала стратегії, спрямовані на оновлення навчальних програм, зміцнення партнерських зв'язків з європейськими університетами та активну міжнародну інтеграцію УВУ. Завдяки її лідерству Університет досягнув фінансової стабільності, забезпечивши залучення міжнародних грантів та розвиток інфраструктури. Особливо цінним є її внесок у сприяння культурній дипломатії та гуманітарній допомозі, що стало ключовим для неперервності нашої місії в умовах війни в Україні. Її невтомна праця і стратегічне мислення дали УВУ змогу відповідати на найбільш актуальні суспільно-політичні виклики.

Ми хочемо віддати шану присутній тут пані Ірені Спех. Вона не просто викладач і адміністратор УВУ, вона — тиха, витончена місіонерка українського духу. Це людина, яка все своє життя присвятила поширенню української літератури світом. Саме завдяки їй німецькомовний читач отримав золоті сторінки нашої культурної дипломатії — переклади творів Шевченка, Франка, Антонича, Лесі Українки, Стуса, Костенко та інших видатних українських авторів.

Ще один безцінний скарб УВУ — це унікальні документи його архіву — осередку опору та правди, з колекціями історій вигнанців та вчених, рукописів митрополита Шептицького, матеріалів з таборів переміщених осіб, котрим тривалий час опікувалась Іванка Ребет, колишня бібліотекарка університету, яка понад 20 років транслювала правду про Україну, будучи дикторкою радіо “Свобода” в Мюнхені.

В другій частині нашого вечора відбудеться вручення дипломів почесних докторів — нагород за служіння цінностям свободи, демократії, єдності та гідності під час *Dies Academicus*.

Ми урочисто присвоюємо почесні докторати двом видатним особистостям:

Представнику України — Його Блаженству, Блаженнішому Святославу Шевчуку, Главі Української Греко-Католицької Церкви. Ми високо цінуємо його

внесок у консолідацію українського суспільства, слово правди й миру, яке звучить у світі на захист України, а також невтомну гуманітарну та просвітницьку діяльність. Для нашого Університету особливо значущим є те, що у його служінні ми бачимо продовження великої традиції, започаткованої такими духовними постатями, як Патріарх Йосип Сліпий, чиє ім'я нерозривно пов'язане і з історією УГКЦ, і з історією Українського Вільного Університету.

Представниці Німеччини — пані Д-ру Марі-Агнес Штрак-Ціммерманн, депутатці Європейського Парламенту, голові Комітету з питань безпеки та оборони. Її активна, принципова та рішуча підтримка України перед обличчям повномасштабного російського вторгнення є прикладом справжнього європейського лідерства. Ми відзначаємо не лише її зусилля щодо зміцнення європейської безпеки та постачання необхідної зброї, але й її непохитну позицію на шляху до вступу України в ЄС. Вона демонструє, що свобода Європи захищається зараз на українській землі.

Сьогодні, коли Україна знову мужньо бореться за своє існування, найбільша наша вдячність українській Державі та мужнім Збройним Силам України, які героїчно відстоюють право на Свободу, цінності демократії, незалежності та моралі для всього цивілізованого світу.

А УВУ знову стає важливим інтелектуальним фронтом, працює над тим, щоб зберегти науковий потенціал і навчає нове покоління лідерів, за що низький уклін теперішній адміністрації та команді УВУ: канцлеру Дмитру Шевченку, доктору Лілії Бондаренко, доктору Роману Тютенку, завідувачу бібліотекою та архівом Івану Заріцькому, багаторічному дораднику Дітеру Ріппелю, славному студентству університету та його викладачам.

Вдячність лідерам і будівничим Університету сьогодні!

Я щиро дякую обербургомістру Дітеру Райтеру за його почесний патронат та постійну підтримку. Дякую нашим партнерам, меценатам і друзям за те, що Ви вірили в нас протягом цих десятиліть. Без вашої підтримки це світло не змогло б світити так яскраво.

Вісімдесят років — це довга історія, але наша місія залишається незмінною: служити Україні та її майбутньому, утверджуючи силу знань, свободи та правди.

З нагоди нашого ювілею та *Dies Academicus*, я щиро запрошую вас продовжити цю важливу місію разом!

Дякую за вашу увагу! Слава Україні!

23 жовтня 2025 року

ЗМІСТ

80-РІЧЧЯ ДІЯЛЬНОСТІ УВУ В НІМЕЧЧИНІ

Промова проф. д-р. Лариси Дідковської, Ректорки Українського Вільного Університету з нагоди 80-річчя діяльності УВУ в Мюнхені.....	8
---	----------

ПРАВОЗНАВСТВО

Наталя СУББОТІНА

Чи нищення культурної спадщини в Україні охоплюється нормами римського статуту?	12
---	----

Максим ВІЩИК,

Відповідальність за міжнародні злочини та інші грубі порушення прав людини в мирних переговорах між Україною та росією та потенційній майбутній мирній угоді	22
--	----

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

Лілія БОНДАРЕНКО

Техніки та технології управління персоналом дипломатичних установ в сучасних умовах	36
---	----

Олександра МАЗУРКЕВИЧ

Системний підхід до управління цінностями в програмах розвитку підприємств	55
--	----

ПОЛІТОЛОГІЯ ТА ІСТОРІЯ

Роман ТЮТЕНКО

Українські дипломатичні представництва в Берліні та Мюнхені в системі німецько-українських відносин у 1920-х рр.	68
---	----

Дмитро ШЕВЧЕНКО

Крим: європейські моделі автономії для сталого майбутнього	81
--	----

Мілана СРІБНЯК

Роль української військово-санітарної місії в організації надання гуманітарної допомоги полоненим українцям у німеччині та налагодженні культурно-просвітньої роботи в їх середовищі (кінець 1919–1920 рр.)	91
---	----

ГЛОБАЛЬНА ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

Віталій АНДРЕЙЧУК

Штучний інтелект та кібербезпека в умовах гібридних Загроз: український досвід та регуляторні підходи	104
---	-----

Микола ДРОБОТЕНКО

- Нівелювання динаміки розвитку конфліктів
як передумова розв'язання і ведення гібридної війни 132

ПСИХОЛОГІЯ І ПЕДАГОГІКА

Лариса ДІДКОВСЬКА

- Життестійкість і стратегії копінг-поведінки в осіб раннього
дорослого віку 146

Тетяна ГАВРИЛЕНКО

- Методологічні орієнтири дослідження сучасної історії початкової
освіти в Україні 158

ДО ІСТОРІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ УВУ

Олексій ЛЯХ-ПОРОДЬКО, Святослав ЛЯХ-ПОРОДЬКО

- Участь представників УВУ в українських акціях
під час Олімпійських ігор 1972 року 180

Володимир МОСКОВКІН

- Українська наукова еміграція та відкритий доступ 196

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО ТА КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Аделіна ЄФІМЕНКО

- «Український воєнний реквієм» Бенедикта Шігана:
до третьої річниці російського вторгнення в Україну 228

Оксана СТЕБЕЛЬСЬКА

- Політичні контексти та українська суб'єктність на прикладах гучних
прем'єр у ключових видах мистецтва. Екскурс у XX–XXI століття. 240

Сергій КОЗАК

- Мистецька палітра (театр, музика, малярство) в тематиці еміграційного
часопису «Українські Вісті» (1945, Німеччина — 2000, США) 256

Оксана БОЙКО

- Класика і модерн із національним висловом. Видатні постаті
в художньому фонді, архівах УВУ: погляд крізь призму мистецтва 263

Аделіна ЄФІМЕНКО

- Кооперативні проекти кафедри мистецтвознавства імені Вадима Кіпи
Українського Вільного Університету 291

CONTENT

80th ANNIVERSARY OF UFU IN GERMANY

Speech by Prof. Dr. Larisa Didkovska, Rector of the Ukrainian Free University
on the occasion of the 80th anniversary of the UFU in Munich.8

JURISPRUDENCE

Natalia SUBBOTINA

Does the destruction of cultural heritage in Ukraine fall within the scope
of the rome statute?12

Maksym VISHCHYK

Accountability for international crimes and other gross human
rights violations in the peace negotiations between Ukraine and russia
and the potential future peace agreement22

ECONOMICS AND MANAGEMENT

Liliia BONDARENKO

Techniques and technologies of personnel management of diplomatic
institutions in modern conditions.36

Oleksandra MAZURKEVYCH

Systemic approach to value management in enterprise development
programs.55

POLITICAL SCIENCE AND HISTORY

Roman TIUTENKO

Ukrainian diplomatic missions in Berlin and Munich in the system
of german-ukrainian relations in the1920s.....68

Dmytro SHEVCHENKO

Crimea: european autonomy models for a sustainable future.81

Milana SRIBNIAK

The role of the ukrainian military and sanitary mission in organizing
humanitarian aid to ukrainian pows in Germany and establishing cultural
and educational work among them (late 1919–1920)91

GLOBAL AND NATIONAL SECURITY

Vitalii ANDREICHUK

Artificial intelligence and cybersecurity in the context of hybrid threats:
ukrainian experience and regulatory approaches. 104

Mykola DROBOTENKO

- Leveling the dynamics of conflict development as a prerequisite
for resolving and conducting hybrid warfare 132

PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY

Larysa DIDKOVSKA

- Hardiness and strategies of coping behavior in early adulthood age 146

Tetiana HAVRYLENKO

- Methodological guidelines for researching the modern history of primary
education in ukraine 158

TO THE HISTORY AND ACTIVITIES UFU

Oleksiy LYAKH-PORODKO, Svyatoslav LYAKH-PORODKO

- Participation of UFU representatives in ukrainian actions during
the 1972 Olympic games. 180

Vladimir MOSKOVKIN

- Ukrainian scientific emigration and open access 196

ART HISTORY AND CULTURAL STUDIES

Adelina YEFIMENKO

- “Ukrainian War Requiem” by Benedict Sheehan: to the third anniversary
of the russian invasion of Ukraine 228

Oksana STEBELSKA

- Political contexts and ukrainian subjectivity on the examples
of high-profile premieres in key art forms. Cultural guide
into the XX–XXI centuries. 240

Serhiy KOZAK

- Artistic palette (theatre, music, painting) in the theme of the emigration
newspaper «Ukrainian news» (1945, Germany — 2000, USA) 256

Oksana BOIKO

- Classics and modernity with a national expression. Prominent figures
in the art fund, archives of the UFU: a look through the prism of art. 263

Adelina YEFIMENKO

- Kooperationsprojekte des lehrstuhls für kunstwissenschaften Vadym Kipa
der Ukrainischen Freien Universität 281

Наукове видання
НАУКОВИЙ ЗБІРНИК
УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ТОМ 26, 2025

Головна редакторка — *Лариса Дідковська*
Відповідальний видавець — *Віталій Андрейчук*
Дизайн та верстка — *Самченко Анастасія*

Wissenschaftliche Veröffentlichung
WISSENSCHAFTLICHES SAMMELWERK
DER UKRAINISCHEN FREIEN UNIVERSITÄT
BAND 26, 2025

Chefredakteurin — *Larysa Didkovska*
Verantwortlicher Herausgeber — *Vitalii Andreichuk*
Design und Layout — *Anastasiia Samchenko*

Scientific publication
SCIENTIFIC COLLECTION
OF THE UKRAINIAN FREE UNIVERSITY
VOL 26, 2025

Editor-in-chief — *Larysa Didkovska*
Responsible publisher — *Vitalii Andreichuk*
Design and layout — *Anastasiia Samchenko*

Ukrainische Freie Universität
Barellistr. 9a
D – 80638 München
www.ufu-muenchen.de
verlag@ufu-muenchen.de